

Seksuaaliväkivallan uhrin hoitoketju Etelä-Pohjanmaalla

LT Tiina-Liisa Erkinheimo

Ylilääkäri, Naistentaudit ja synnytykset

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä

Mitä on seksuaalinen väkivalta/ rikos

- **Seksuaalinen ahdistelu**; seksuaalinen teko, joka loukkaa itsemääräämisoikeutta
- **Raiskaus/ törkeä raiskaus**; pakotetaan sukupuoliyhteyteen väkivallalla tai sillä uhkaamalla
- **Pakottaminen seksuaaliseen tekoon**; väkivallalla tai uhkauksella pakotetaan ryhtymään muuhun seksuaaliseen tekoon kuin yhdyntään
- **Pakottaminen sukupuoliyhteyteen**; väkivallalla tai uhkauksella pakotetaan yhdyntään
- **Seksuaalinen hyväksikäyttö**; tekijä omaa asemaansa tai ikäänsä hyväksikäyttäen taivuttaa yhdyntään tai muuhun seksuaaliseen tekoon alle 18-vuotiaan tai muuten avuttomassa tilassa olevan
- **Lapsen seksuaalinen hyväksikäyttö/ törkeä hyväksikäyttö**; seksuaalinen teko/ sukupuoliyhteys alle 16 v tai 16-17 v, jos kuuluu lähipiiriin
- **Lapsen houkutteleminen seksuaaliseen tarkoituksiin**; kohteena alle 18 v
- **Sukupuolisiveellisyyttä loukkaavan lasta koskevan esityksen seuraaminen**; kohteena alle 18 v
- **Seksuaalipalveluiden ostaminen nuorelta**; alle 18 v annetaan rahaa ryhtymisestä seksuaaliseen tekoon/ yhdyntään
- **Seksikaupan kohteena olevan henkilön hyväksikäyttö**
- **Paritus/ törkeä paritus**

Suojaikäraja on 16 vuotta

- **Tavoite;** ettei aikuinen tai alle 16- vuotiasta selkeästi vanhempi toinen nuori ryhtyisi seksuaaliseen tekoon tai olisi yhdynnässä alle 16- vuotiaan kanssa
- Rikoslain 20. luvussa **seurustelusuhteita** koskeva **rajoitussäännös**; tarkoituksena on olla rankaisematta nuorten yhteisymmärryksessä tehdyistä seksuaalisista teoista tai yhdynnästä, joissa toinen on yli 16- vuotias ja toinen on alle 16- vuotias.
- **Suojaikäraja ei estä alle 16- vuotiasta seurustelemasta yli 16- vuotiaan kanssa**, jos nuoret ovat iältään tai henkiseltä ja fyysiseltä kehitykseltään lähellä toisiaan. Mikäli nuorilla on seksuaalisia tekoja tai yhdyntöjä, niin molempien tulee olla halukkaita ja suostuvaisia siihen.
- **Suojaikäraja ei myöskään estä kahta alle 16-vuotiasta tekemästä toisilleen seksuaalisia tekoja tai olemasta yhdynnässä keskenään**, jos molemmat sitä haluavat, eikä siihen liity painostamista, hyväksikäyttöä tai pakottamista.
- **18 vuoden suojikäraja** suojaa lasta ja nuorta perheensisäiseltä seksuaaliselta hyväksikäytöltä sekä luottamussuhteessa (esimerkiksi opettaja, harrasteohjaaja, valmentaja) tapahtuvilta seksuaalisilta teoilta tai yhdynnältä.

SERI-hoitoketjun taustaa

- Seksuaaliväkivallan uhrien palveluiden varmistamiseen velvoittavat;
 - Istanbulin sopimus <https://rm.coe.int/1680462532> ja Istanbulin sopimuksen toimeenpanosuunnitelma 2018–2021
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/160401>
 - Uhridirektiivi
<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/FI/TXT/?uri=celex:32012L0029>
 - Hallituksen tasa-arvo -ohjelma 2016–2019
<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/75238>
 - Kansallinen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelma
<http://oikeusministerio.fi/perus-ja-ihmisoikeuspolitiikka>

SERI-hoitoketjun taustaa

- Aiemmin seksuaaliväkivallan kohteeksi joutuneiden palvelu- ja hoitoketjut ovat olleet hajallaan ja palveluiden laatu on vaihdellut eri shp välillä
- V. 2016 THL julkaisi **Hoitoketju seksuaalisuutta loukkaavaa väkivaltaa kokeneen auttamiseksi**-julkaisun palveluiden yhtenäistämiseksi
- 5/2017 HUS Naistenklinikalle perustettiin Suomen ensimmäinen **SERI-tukikeskus** raiskauksen uhrien auttamiseksi
- Seri-keskuksessa luotiin malli laajennettavaksi koko Suomen alueelle;
 - TYKS 2019, Tays, Kuopio, Oulu, SatKS
 - 10/ 2019 Seinäjoki

SERI- toiminnan periaatteet

- Seksuaaliväkivaltaa kokeneen palvelut yhdestä paikasta, jonka kautta kaikki tarvittava palvelu koordinoidaan
- Tutkimukset ja näytteidenotto ilman viiveitä; keskus auki 24/7
- Palvelut uhrille maksuttomia
- SERI-keskus huolehtii näytteiden säilyttämisestä
- SERI-palveluiden saaminen ei ole sidoksissa rikosilmoituksen tekemiseen
- SERI-keskuksen henkilökunta koulutetaan seksuaaliväkivallan uhrien auttamiseen
- SERI-toiminnasta tiedotetaan alueen toimijoita ja asukkaita

SERI-toiminnan tavoitteet

- Parantaa ja yhdenvertaistaa palvelun laatua
- Helpottaa uhrin avun hakemista traumaattisessa/ arkaluonteisessa asiassa
- Annetaan uhrille tietoa hänen oikeuksistaan ja Rikosuhripäivystyksen palveluista.
- Selvitetään yksilölliset tarpeet, esim. asiakkaan turvallisuus kotona ja ohjataan tarvittaessa osastolle, potilashotelliin tai turvakotiin yöksi
- Estää väkivallan uhrien uudelleen traumatisoitumista
- Vähentää piilorikollisuutta kertomalla uhrin oikeuksista ja kannustamalla rikosilmoituksen tekemiseen.
- Tuetaan saamaan palveluja lähisuhdeväkivallan katkaisuun, esim. ohjaamalla MARAK-työn piiriin

EPSHP SERI-hoitoketju

- Seksuaaliväkivallan uhrin hoitoketju EPSHP
- https://www.terveysportti.fi/xmedia/shp/shp01307/Seksu_hoitoketjukuvaus_etusivu.html

Kiitos

